

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Askolan valtuustolle

Sisällys

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2 VUODEN 2020 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY	3
3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
3.1 Tavoitteiden asettaminen	5
3.2 Strategiset tavoitteet.....	5
3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	5
3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen	10
4 KUNNAN TALOUS	11
5 KUNTAKONSERNI	12
6 SISÄINEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINTA	13
7 HENKILÖSTÖ	14
8 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT	14

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja ilmoitusten saattaminen valtuuston tiedoksi.

Vuoden 2021 toiminnan ja talouden arvioinnin on tehnyt valtuuston 12.8.2021 § 62 valitsema toimikauden 2021–2025 tarkastuslautakunta, jonka kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Hallikainen Petri, puheenjohtaja
Forsberg Ari, varapuheenjohtaja
Lahtinen Jouko
Keskisarja Kati
Lehtikuusi Tanja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kivikoski Maiju
Felin Ali
Peltola Vili
Vihuri Sami
Stenbäck Reija-Riikka

Tarkastuslautakunta on kokoontunut arvioimaan toimintaa ja taloutta viisi kertaa. Kokouksissa on ollut haastateltavina kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, sivistystoimenjohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja ja taloussuunnittelija.

Valtuusto on valinnut tarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n ja vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Piia-Tuulia Rauhala, joka on avustanut tarkastuslautakuntaa ja toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä.

2 VUODEN 2020 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Askolan tarkastuslautakunta on kokouksessaan 18.5.2021 ja kunnanvaltuusto kokouksessaan 24.5.2021 pyytänyt kunnanhallitusta, lautakuntia ja toimialoja antamaan vastineet arviointikertomuksen havaintoihin, selvityspyyntöihin ja suosituksiin kunnanvaltuustolle lokakuun 2021 loppuun mennessä.

Kunnanhallitus 13.10.2021

Kunnanhallitus toteaa vastineessaan, että yleishallinto-osasto pysyi annetussa raamissa, vaikkakin toimintakate oli edellistä vuotta huonompi. Tämä johtui koronan tuomista lisäkustannuksista.

Kunnanhallitus toteaa, että yleishallinnon toimintaan vaikutti vuonna 2020 koronan lisäksi myös se, että kunnanjohtaja irtisanoutui yllättäen toukokuussa ja jäi töistä pois kesäkuun puolivälissä. Uusi kunnanjohtaja aloitti syyskuun viimeinen päivä.

Kunnanhallitus toteaa lisäksi, että on tarkastuslautakunnan kanssa samaa mieltä siitä, että koronapandemian vuoksi sairauspoissaolot eri tilikausien välillä eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Pandemian vuoksi hengitystieinfektion vuoksi poissa piti olla hyvin alhaisella kynnyksellä. Myös koulutuksen merkitys niin henkilöstölle kuin työnantajalle on erittäin tärkeä. Koronapandemian vuoksi kuitenkin koulutuksen järjestäjät peruivat etenkin keväällä 2020 paljon koulutuksiaan ja myöhemmin tilalle tulleet etäkoulutukset eivät ole houkuttaneet henkilöstöä kaikilla aloilla. Työnantaja suhtautuu koulutuksiin osallistumisiin kannustavasti.

Perusturvalautakunta 9.9.2021

Perusturvalautakunta toteaa vastineessaan, että talousarvion ylitys johtui Covid19 -pandemian aiheuttamista kuluista. Vielä loppuvuodesta 2020 oli epäselvää, millä tavoin valtio korvaa pandemiasta aiheutuneet kulut kunnille. Korvausten odotettiin kohdistuvan mahdollisesti suoraan raportoituihin kustannuksiin, jolloin lisämäärärahaa ei olisi tarvittu. Valtion korvaus tuli valtionosuutena, eikä sitä voitu kohdentaa suoraan kustannuksiin. Määrärahan muutosta jouduttiin hakemaan kahteen eri otteeseen, koska kaikki vuoden 2020 Covid19 -kustannukset eivät olleet vielä tammikuussa 2021 selvillä.

Perusturvalautakunta toteaa, että se on pyrkinyt ja vastedes tulee ennakoimaan tarvittavat talousarviomuutokset hyvissä ajoin tilikauden aikana. Kyseessä on ollut pandemian vuoksi erittäin poikkeuksellinen vuosi kaikin tavoin, myös talouden hallinnan kannalta.

Perusturvalautakunta toteaa lisäksi, että tilinpäätöksessä ei ole eritelty keinoja, jotka ovat johtaneet säästöihin. Kyseessä ei ole yhden tilikauden aikana tehdyt toimenpiteet. Perusturvan toimiala on tehnyt muutoksia toimintaansa koko talouden tasapainottamisohjelma ajan vuodesta 2017 alkaen ja siten saavuttanut asetetut tavoitteet. Omilla kehittämis- ja tehostamistoimilla on säästetty sote-kustannuksissa. Toimintakustannukset ovat Askolassa vuoden 2020 tilinpäätöksessä 130.000 euroa vuoden 2016 tilinpäätöstä matalammat. Sote-kustannukset ovat Kuntaliiton tilastojen mukaan vastaavalla ajanjaksolla kasvaneet Suomessa keskimäärin 1,45 % vuodessa. Käytännössä tämä tarkoittaa Askolan osalta, että kustannukset olisivat nousseet 440.000 euroa, kun ne ovat Askolassa laskeneet 130.000 euroa eli yhteensä ero on 570.000 euroa verrattuna yleiseen kustannuskehitykseen.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 4.11.2021

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa vastineessaan, että henkilöstön koulutuspäivien määrässä sekä lupaprosessien läpimenoajassa jäätiin tavoitteesta. Osaamisen ja uudistumistavoitteen osalta nykyinen taso on saatu pidettyä ja talousarvioraamissa on pysytty.

Sivistyslautakunta 14.9.2021

Sivistyslautakunta toteaa vastineessaan, että sivistystoimen lakisääteisenä tehtävänä on tuottaa kuntalaisille palveluita, jotka turvaavat hyvinvointia ja luovat perustaa sekä edellytyksiä hyvälle elämälle. Kuitenkin kunnan heikon taloustilanteen vuoksi sivistystoimen palveluista on vuosi toisensa jälkeen jouduttu tinkimään ja säästämään. Tämä alkaa nyt jo vahvasti näkyä palveluiden järjestämisessä ja säästämisen seuraukset alkavat ilmetä toiminnan tuloksissa.

Lisäksi sivistystoimi toteaa jakavansa tarkastuslautakunnan huolen - jatkuva säästäminen on aiheuttanut riskejä palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa. Tämä kehityksen suunta ei voi tulevaisuudessa jatkua.

Tekninen lautakunta 28.9.2021

Tekninen lautakunta toteaa vastineessaan, että tarkastuslautakunnan esittämät havainnot huomioidaan teknisen toimen toiminnassa ja kehittämisessä tulevana talousarviokautena. Kunnan toimielinten pöytäkirjat ovat nykyisellään nähtävissä kunnan verkkosivuilla vain vuoden ajan. Muissa kunnissa pöytäkirjat ovat nähtävissä verkkosivuilla huomattavasti pidempään.

Tarkastuslautakunnan huomioita arviointikertomuksen vuoden 2020 käsittelystä

Perusturvalautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, kunnanhallitus ja rakennus- ja ympäristölautakunta antoivat selvityksensä tarkastuslautakunnalle ja kunnanhallitukselle sekä edelleen valtuustolle. Tarkastuslautakunnan esille nostamiin havaintoihin ja selvityspyyntöihin on vastattu.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto on hyväksynyt 16.11.2020 § 58 vuoden 2021 talousarvion, johon kuuluvat käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousoosassa toimielintä ja viranhaltijaa sitovat valtuustoon nähden määrärahan ja tuloarvion erotus eli nettomääräraha sekä tuloskorteissa mainitut sitovat tavoitteet. Investointiosassa teknistä lautakuntaa sitoo hankeryhmän ("talorakennus" ja "kiinteät rakenteet ja laitteet") nettomääräraha. Hankeryhmässä "muut kuin teknisen toimen investoinnit" sitoo nettomääräraha toimielimittain.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 21.8.2019 laajan toimialakohtaisen talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019-2022 kuntatalouden tervehdyttämiseksi. Ohjelman kokonaisvaikutus on n. 1,4 milj. euroa. Paketti purkaa suuren osan epätarkoituksenmukaista palvelurakennetta ja muuttaa palveluiden järjestämisen kunnan talouden kannalta tehokkaammaksi. Suurin yksittäinen asiakokonaisuus on sosiaali- ja terveystalouden uudelleenjärjestely, mikä ei toteutunut koskaan.

3.2 Strategiset tavoitteet

Uusi strategia "Askola – Uudenmaan Helmi" on laadittu syksyllä 2021 ja strategia hyväksyttiin valtuustossa 13.12.2021. Vuoden 2021 talousarvion tavoitteet perustuvat v. 2018 hyväksyttyyn strategiaan, jonka painoituksena on viihtyvyys, talous, osallisuus ja palvelut.

3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yleishallinto

Yleishallinnon toimintakate (-2.406.270 euroa euroa) toteutui talousarvion puitteissa (90 %). Edelliseen vuoteen verrattuna (-2 367.565 euroa €) ulkoinen toimintakate oli 38.705 euroa heikompi.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
0000010 YLEISHALLINTO - OSASTO						
Myyntituotot	20 457	0	20 457	34 816	-14 359	170,2 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	43 300	0	43 300	119 608	-76 308	276,2 %
Muut toimintatuotot	105 500	0	105 500	198 118	-92 618	187,8 %
Toimintatuotot	169 257	0	169 257	352 543	-183 286	208,3 %
Henkilöstökulut	-1 551 146	-7 364	-1 558 510	-1 466 302	-92 208	94,1 %
Palvelujen ostot	-756 219	-238	-756 457	-801 954	45 498	106,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-405 789	0	-405 789	-401 351	-4 439	98,9 %
Avustukset	-21 700	0	-21 700	-14 468	-7 232	66,7 %
Muut toimintakulut	-97 145	0	-97 145	-74 738	-22 407	76,9 %
Toimintakulut	-2 831 999	-7 602	-2 839 601	-2 758 813	-80 788	97,2 %
TOIMINTAKATE	-2 662 742	-7 602	-2 670 344	-2 406 270	-264 074	90,1 %

Tuloskorttitavoitteet jäivät osin toteutumatta. Aasukastyytyväisyyskyselyä ei tehty. Asetetut tavoitteet henkilöstön keskimääräisille koulutuspäiville ja sairauspoissaoloille eivät aivan toteutuneet. Henkilöstökyselyn tulosten analysointi siirtyi keväälle 2022. Talousarvion toteutumistavoitteessa onnistuttiin. Toimintaan ovat vaikuttaneet useat henkilöstömuutokset sekä koronapandemian jatkuminen mm. etätyösuositus.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tuloskorttitavoitteet toteutuivat osittain.

Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan toimintakate (-9.295.352 euroa) toteutui muutetun talousarvion mukaisena (99,5 %). Toimintakate oli edellisvuotta heikompi (-9.157.991 euroa). Myynti- ja maksutuotoja kertyi aiempaa enemmän. Henkilöstökulut laskivat edellisvuodesta, mutta palvelujen ostot kasvoivat merkittävästi.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00000200 PERUSTURVALAUTAKUNTA						
Myyntituotot	0	0	0	6 631	-6 631	0,0 %
Maksutuotot	1 045 099	0	1 045 099	888 812	156 287	85,0 %
Tuet ja avustukset	189 908	0	189 908	947 770	-757 862	499,1 %
Muut toimintatuotot	224 500	-113 000	111 500	82 881	28 619	74,3 %
Toimintatuotot	1 459 507	-113 000	1 346 507	1 926 094	-579 587	143,0 %
Henkilöstökulut	-4 865 572	-13 918	-4 879 490	-4 725 225	-154 265	96,8 %
Palvelujen ostot	-3 988 251	-221 605	-4 209 856	-5 011 040	801 184	119,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-391 467	0	-391 467	-401 680	10 213	102,6 %
Avustukset	-916 000	-182 500	-1 098 500	-995 179	-103 321	90,6 %
Muut toimintakulut	-108 472	0	-108 472	-88 323	-20 149	81,4 %
Toimintakulut	-10 269 762	-418 023	-10 687 785	-11 221 447	533 662	105,0 %
TOIMINTAKATE	-8 810 255	-531 023	-9 341 278	-9 295 352	-45 925	99,5 %

Tuloskorttitavoitteita asetettiin kaikkiaan 10 kpl, joista kuusi tavoitetta toteutui. Koulutustavoite ei toteutunut, koska koulutuksien osalta tarjonta oli vähäistä ja osallistumiseen ei ollut aikaa. Kolme tavoitetta toteutui osittain koronatilanteen vuoksi. Toimintakertomuksessa todettiin, että hoitovelkaa on saatu hoidettua terveydenhuollossa ja puheterapiassa, mutta kiireettömässä hoidossa hoitoon pääsy on vaihdellut koronatilanteen mukaan. Kuntalaisten palaute palveluista on erinomaista. Ikäihmisten palvelut on järjestetty omana tuotantona. Työmarkkinatuen kuntaosuudesta aiheutui 160.000 euron ylitys.

Koronaviruspandemia muovasi edelleen toimintaa perusturvan toimialalla. Perusturvalautakunnan osalta sairauspoissaoloja kertyi 15,5 pv/hlö (13,1 pv/hlö v. 2020). Pandemia aiheutti paljon erilaisia kuluja ja selvää tulojen menetyksiä. Valtio on korvannut koronasta aiheutuneita kuluja kahdessa erässä yhteensä noin 870.000 euroa. Perusturvan toimialan kokonaisuuden ylitys on noin 355.000 euroa ennen lisämäärärahasiirtoa 400.000 euroa.

Talousarviomuutosta haettiin tilikauden päättymisen jälkeen 30.3.2022. Tarkastuslautakunta suosittaa, että mahdolliset tarvittavat talousarviomuutokset ennakoidaan hyvissä ajoin, mikäli mahdollista ja tehdään sen tilikauden aikana, jota talousarvionmuutos koskee.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidon toimintakate (-5.696.728 euroa) toteutui talousarvion mukaisesti (98 %), ja edellistä vuotta parempana (-5.784.036 euroa). Koronaviruspandemian vaikutukset heijastuivat voimakkaasti erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat alittuneet, koska palvelusuunnitelma ei ole koronasta johtuen toteutunut suunnitellulla tavalla. Kuitenkin omistajatahoille on jyvitetty koronasta aiheutuneet mittavat kustannukset. Tilinpäätöksen yhteydessä tehtiin 530.000 euron määrärahasiirto erikoissairaanhoidosta perusturvaan ja sivistystoimeen.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00000300 ERIKOISSAIRAANHOITO						
Henkilöstökulut	-132 000	0	-132 000	-123 724	-8 276	93,7 %
Palvelujen ostot	-6 218 133	530 000	-5 688 133	-5 573 004	-115 129	98,0 %
Toimintakulut	-6 350 133	530 000	-5 820 133	-5 696 728	-123 405	97,9 %
TOIMINTAKATE	-6 350 133	530 000	-5 820 133	-5 696 728	-123 405	97,9 %

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että tilikauden toteuma on talousarvioon nähden positiivinen, mutta esittää huolensa koronapandemian aikana syntyneen hoitovelan takaisinmaksusta tulevina vuosina.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toimintakate (-8.123.361 €) toteutui talousarvion mukaisena (99,5 %) ja kulut kasvoivat normaalitoiminnan tasolle (edell. vuosi -7.744.167 euroa). Koronaviruspandemia vaikutti sivistystoimen palveluiden järjestämiseen ja kunkin yksikön työhön ja tehtäviin sekä

toiminnallisten tavoitteiden toteuttamiseen vuonna 2020. Etäopetukseen siirtyminen alensi toimintakuluja. Vuonna 2021 palveluita järjestettiin koronapandemiasta huolimatta pääosin normaalisti.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00003000 SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Myyntituotot	995 841	0	995 841	961 080	34 761	96,5 %
Maksutuotot	290 500	0	290 500	307 661	-17 161	105,9 %
Tuet ja avustukset	165 000	0	165 000	131 948	33 053	80,0 %
Muut toimintatuotot	6 900	0	6 900	11 569	-4 669	167,7 %
Toimintatuotot	1 458 241	0	1 458 241	1 412 258	45 983	96,8 %
Henkilöstökulut	-7 325 366	-66 110	-7 391 476	-7 039 503	-351 973	95,2 %
Palvelujen ostot	-1 348 317	-46 249	-1 394 566	-1 756 808	362 242	126,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-308 550	-40 000	-348 550	-340 499	-8 051	97,7 %
Avustukset	-367 000	0	-367 000	-286 873	-80 127	78,2 %
Muut toimintakulut	-102 405	-15 000	-117 405	-111 936	-5 469	95,3 %
Toimintakulut	-9 451 638	-167 359	-9 618 997	-9 535 620	-83 378	99,1 %
TOIMINTAKATE	-7 993 397	-167 359	-8 160 756	-8 123 361	-37 395	99,5 %

Tuloskorttitavoitteet toteutuivat vain osittain. Talous- ja resurssitavoitteet eivät toteutuneet. Koronaepidemia vaikutti kaikkien sivistystoimen tulosalueiden toimintaan. Koronaepidemia heijastui toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseen

Vuonna 2021 toteutetut talouden tasapainottamistoimenpiteet on esitetty tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että resurssia on lisätty tukea tarvitsevien oppilaiden opetukseen, mutta samalla esittää huolen taloudellisten resurssien riittävydestä jatkossa.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toimintakate (-1.367.614 euroa) toteutui talousarvion mukaisesti (99,5 %). Edelliseen vuoteen verrattuna (-1.334.380 €) toimintakate on heikompi. Toimintatuottoja kirjautui tilikauden aikana 57.777 euroa ja toimintakuluja 51.345 euroa talousarviota enemmän.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00004000 TEKINEN LAUTAKUNTA						
Myyntituotot	654 000	0	654 000	769 069	-115 069	117,6 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	6 509	-6 509	0,0 %
Muut toimintatuotot	296 017	113 000	409 017	345 216	63 801	84,4 %
Toimintatuotot	950 017	113 000	1 063 017	1 120 794	-57 777	105,4 %
Henkilöstökulut	-100 158	-288	-100 446	-113 903	13 457	113,4 %
Palvelujen ostot	-1 418 386	0	-1 418 386	-1 475 335	56 949	104,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-904 788	0	-904 788	-876 275	-28 513	96,8 %
Muut toimintakulut	-13 443	0	-13 443	-22 896	9 452	170,3 %
Toimintakulut	-2 436 776	-288	-2 437 064	-2 488 409	51 345	102,1 %
TOIMINTAKATE	-1 486 759	112 712	-1 374 047	-1 367 614	-6 433	99,5 %

Tuloskorttitavoitteet saavutettiin vain osittain. Tavoitteet asiakas ja osallisuus sekä prosessit ja rakenteet -tavoitteet eivät toteutuneet. Palvelujen käyttäjien tyytyväisyys on laskenut ja palvelualueen toiminnan laatu ei vastannut kaikilta osin tavoitteita.

Tarkastuslautakunta esittää huolensa teknisen lautakunnan toiminnan tasosta ja henkilöstöresurssitilanteesta.

Vesi- ja viemärlaitoksen toimintakate (134.855 euroa) on 34.005 euroa heikompi kuin talousarvion mukainen toimintakate. Toimintatuottoja (759.771 euroa) kertyi 105.771 euroa enemmän talousarvioon verrattuna ja toimintakuluja (-624.916 euroa) 71.766 euroa budjetoitua enemmän. Toimintakulujen ja budjetin välinen eroavaisuus perustuu arvioitua suuremman palvelujen oston määrään ja vastaavasti tuottojen poikkeama suurelta osin vesi- ja jätevesimaksujen toteuman ja budjetin väliseen eroon.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00004850 VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Myyntituotot	654 000	0	654 000	759 771	-105 771	116,2 %
Toimintatuotot	654 000	0	654 000	759 771	-105 771	116,2 %
Henkilöstökulut	0	0	0	145	-145	0,0 %
Palvelujen ostot	-217 950	0	-217 950	-382 655	164 706	175,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-333 500	0	-333 500	-232 882	-100 618	69,8 %
Muut toimintakulut	-1 700	0	-1 700	-9 523	7 823	560,2 %
Toimintakulut	-553 150	0	-553 150	-624 916	71 766	113,0 %
TOIMINTAKATE	100 850	0	100 850	134 855	-34 005	133,7 %

Tuloskorttitavoitteita ei ole asetettu vuodelle 2021.

Tarkastuslautakunta toteaa, että jatkossa myös vesi- ja viemärlaitokselle tulee asettaa tavoitteet.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunnan toimintakate (-70.887 €) toteutui talousarviota (63 %) ja myös edellisvuotta (-73.404 euroa) parempana. Toimintatuotot ja -kulut laskivat edellisvuodesta. Maksutuotot ylittivät huomattavasti talousarvion (127 %) mm. tehostuneen lupakäsittelyn ansiosta.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00006000 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
Myyntituotot	234 701	0	234 701	181 206	53 495	77,2 %
Maksutuotot	146 000	0	146 000	184 665	-38 665	126,5 %
Tuet ja avustukset	780	0	780	0	780	0,0 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Toimintatuotot	381 481	0	381 481	365 871	15 610	95,9 %
Henkilöstökulut	-394 170	-1 728	-395 898	-342 852	-53 046	86,6 %
Palvelujen ostot	-82 352	0	-82 352	-87 245	4 893	105,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 970	0	-3 970	-1 451	-2 520	36,5 %
Avustukset	-3 000	0	-3 000	-3 000	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-8 066	0	-8 066	-2 209	-5 857	27,4 %
Toimintakulut	-491 558	-1 728	-493 286	-436 757	-56 529	88,5 %
TOIMINTAKATE	-110 077	-1 728	-111 805	-70 887	-40 919	63,4 %

Tuloskorttitavoitteet toteutuivat pääosin. Rakennuslupaprosessin läpimenoaika enintään kaksi kuukautta ei toteutunut kaikilta osin.

Tarkastuslautakunta kehottaa panostamaan henkilöstön perehdyttämiseen myös muutostilanteissa.

3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Investointimenot toteutuivat 2,4 milj. euroa edellisvuotta pienempänä. Kokonaisuutena toteutuneet investointimenot (1.205.126 euroa) alittivat talousarvion (1.840.000 €) merkittävästi (65,5 %). Toteutuneet investointitulot olivat 145.413 euroa. Investointituloarviota ei ole tehty.

Talonrakennuksen investointimenot (559.000 euroa) toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti (84 %). Virastotalo II ei toteutunut ja väylien asfaltointi sekä peruskorjaus eivät toteutuneet. Monnikylän koulun 2. vaihetta toteutettiin huomattavasti arvioitua laajemmin. Askolan koulu-keskus v20 korjauksia jatkettiin 59.764 eurolla.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden/liikuntapaikat investointimenot (102.850 euroa) alittivat talousarvion (toteutuma 30 %). Toteutumatta jäi Jounaankylän lähiliikuntapaikka/kenttä.

Muista investoinneista maa-alueiden ostohankkeet eivät toteutuneet.

Irtaimistohankinnat (121.567 euroa) toteutuivat pääosin talousarvion mukaisena (80 %).

Aineettoman omaisuuden investointimenot (86.504 euroa) alitti talousarvion (54 %). Investointituloja kertyi 136.857 euroa tietokoneohjelmiston myynnistä suunnitelman mukaisesti leasing-yhtiölle.

Rahoitusosa toteutui talousarviossa arvioitua paremmin. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitellusti ja lyhytaikaista lainaa ei nostettu lainkaan.

4 KUNNAN TALOUS

Tilikauden toteutunut tulos on 1.470.154 euroa ylijäämäinen, mikä on 1,5 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Tulos on kuitenkin edellistä vuotta (1.983.015) heikompi. Vuoden 2020 tulosta paransi valtionosuuden merkittävä kertaluonteinen lisäys noin 1,6 milj. euroa. Vuoden 2021 verotuloja lisäsi yhteisöveron korotus 10 %-yksiköllä. Yhteisöverotulot kasvoivat edellisvuodesta noin 440.000 euroa. Vuonna 2021 valtiolta on anottu terveydenhuollon koronakorvauksia 870.000 euroa. Väestöön perustuva korvaus 82.000 euroa on jaettu eri toimialoille kulu- jen kattamiseksi. Terveyskeskukselle koronakustannuksia on kirjattu 756.000 euroa.

Toimintatuotot toteutuivat edellisvuotta paremmin. Toimintatulot kasvoivat 26,1 %, mitä selittää pääosin korona-avustus. Toimintakulut puolestaan pysyivät muutetun talousarvion puitteissa (97 %), mutta kasvoivat merkittävästi edellisvuoteen verrattuna (+5,2 %). Palveluiden ostot kasvoivat 1,3 milj. euroa vuodesta 2020.

Verotulot kasvoivat edellisvuodesta 0,8 milj. euroa ja ylittivät talousarvion (103 %). Valtionosuudet laskivat edellisvuoteen verrattuna 1,6 milj. euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto toteutui talousarviota parempana sekä positiivisena ja edellisvuotta huomattavasti suurempana. Suunnitelman mukaiset poistot (1,5 milj. euroa) kasvoivat edellisvuodesta lähes 10,0 % ja toteutuivat talousarviota pienempinä. Vuosikatteen kertymä oli 3,0 milj. euroa, mikä oli 1,1 milj. euroa edellisvuotta pienempi.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että vuoden 2021 ylijäämä 1,47 milj. euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille. Tuloksen kirjaamisen jälkeen taseen yli-/alijäämätilin saldo on 6.101.430 euroa ylijäämäinen.

Onnistuminen talouden tasapainottamisohjelman toteutuksen onnistuminen varmistaa osaltaan terveen talouden. Koronaviruspandemian vaikutukset voivat näkyä myöhemminkin mm. sosiaali- ja terveystalouden kustannuksissa. Talouden tasapainottamisohjelman mukainen sosiaali- ja terveystalouden uudelleenjärjestely ei toteutunut. Ohjelman tavoitteet katsottiin vuoden 2020 osalta saavutetun mm. toimintojen kehittämällä ja tehostamisella.

Omavaraisuusaste parani 33,0 %:sta 36,0 %:iin ja suhteellinen velkaantuneisuus laski 81,3 %:sta 78,4 %:iin, kun lainakanta laski liki 23 milj. euroon (4.843 €/asukas).

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taloustilanne on kehittynyt positiiviseen suuntaan koronakorvausten johdosta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tasapainottamisohjelman toteuttamista jatketaan.

Askolan kunnan taloustilanne kriisikuntakriteerien valossa

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu tunnuslukujen ja niiden raja-arvojen osalta. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa (ei muutosta nykyiseen)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneeltä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen)

tai

- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahdena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa.

2021									
Kriteerikohta		1		2		3		4	
Asukasluku	Kertynyt ali-/yli-jäämä €/as		Vuosikate %:a poistoista		Tulovero-% 2020 (>21,97)	Lainat ja vuokravastuut €/as. (>12301,5)		Lakennallinen lainanhoitokate	
	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni		Kunta	Konserni	Kunta	Konserni
4847	1259	1293	197,2	168,8	21,5	4892	6415	1,8	0,9
Kriteeri	Ei täyty		Ei täyty		Ei täyty	Ei täyty		Ei täyty	

Askolan kunnan osalta kriisikuntakriteerikohdat eivät täyty.

5 KUNTAKONSERNI

Askolan kunnalla on kaksi tytäryhteisöä Kirnujen Asunnot Oy ja Askolan Puhti Oy. Lisäksi Isompana osakkuusyhteisönä on Kiinteistö Oy Säästörinne 43,2 %:n omistusosuudella.

Askolan Puhti Oy on sosiaalinen yritys, jonka päätoimialana on vesipesupalveluja tuottava pesulatoiminta. Askolan Puhti Oy:n sosiaalisena tavoitteena on pitkäaikaistyöttömien ja rajoittuneen työkyvyn omaavien henkilöiden työllistyminen. Kunnan ja sen omistamien yhteisöjen muodostama konserni tuottaa edelleen pääosin asumis- koulutus- ja terveydenhoitopalveluja kuntalaisille. Askolan Puhti Oy:lle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Kirnujen asunnot Oy toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Asuntojen käyttöaste oli 98 %, kun tavoite on > 95 %. Toimintatuotot kattoivat hyvin toiminta- ja rahoituskulut. Tilikauden aikana tehtiin ylimääräisiä lainanlyhennyksiä. Yhtiön taloudellinen tilanne on hyvä. Fuusio Linnankosken Asunnot Oy:n on vastannut tavoitteita.

Konsernin toimintakatteen vaje kasvoi (-0,76 milj. euroa) vuodesta 2020. Konsernin toimintatuotot lisääntyivät edellisvuodesta (2,4 milj. euroa) ja toimintakulut kasvoivat merkittävästi (3,1 milj. euroa) edellisvuodesta. Vuosikate heikkeni 1,4 milj. euroa edellisvuodesta menojen lisäyksen ja valtionosuuksien vähenemisen johdosta. Konsernin tilikauden tulos oli 1,5 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste parani edellisvuodesta (32 %). Suhteellinen velkaantuneisuus supistui hieman (75 %) ja kuntakonsernin lainakanta pieneni 31 milj. euroon (6.394 euroa/asukas).

6 SISÄINEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kaksi vuotta globaalisti koetellut koronapandemia osoitti, miten yksittäinen riskitekijä voi sekoittaa koko yhteiskunnan maailmanlaajuisesti. Kun koronapandemia alkoi hellittää, syttyi Ukrainan sota helmikuussa 2022. Venäjä hyökkäys Ukrainaan heijastuu maailmanlaajuisesti kaikkien toimintaan ja taloustilanteeseen sekä näkymiin.

Askolan kunnan riskienhallintaa päivitetään vuosien 2022-2023 vaihteessa. Päivityksessä huomioidaan uusi kunnan toiminta- ja organisaatorakenne. Uusi kunnan organisaatio aloittaa toimintansa 1.1.2023. Kunnalla jää keskeinen rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Kunnan tulevan kehityksen ennustaminen on tällä hetkellä haasteellista. Kuntakentällä on menossa historiallisen suuri muutos, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Kunnista siirtyy sote- ja pelastuslaitoksen toiminnot hyvinvointialueelle ja vaikutus kuntien talouteen on huomattava, kun verotuspohja jakaantuu kahdelle saajalle: kunta ja hyvinvointialue. Rahoituspohjan muutos heikentää kunnan vakavaraisuutta ja kykyä kasvaa sekä rajoittaa investointimahdollisuuksia. Rakennemuutoksen lisäksi Ukrainan sota näkyy kohonneina hintoina ja korkotason nousuna.

Sijoitustoiminnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää sijoituspolitiikan ohjetta. Sijoitustoiminnassa riski pyritään pitämään alhaisena, mutta kuitenkin taloudellisesti järkevänä. Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan, organisaation riittämättömiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, järjestelmiin, sopimuksiin ja myös väärinkäytöksiin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan. Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit ovat merkitykseltään suuria kuntaympäristössä. Tietoturvariskit ovat sekä jokaisen henkilökohtaisella että maailmanlaajuisella (kyberhyökkäykset) tasolla lisääntyneet ja lisäävät haavoittuvuutta.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita riskiin talouden kriisiytymisestä muutostilanteessa, jotta selviydytään lakisääteisten tehtävien hoidosta esimerkiksi opetustoiminta ja varhaiskasvatus.

7 HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä väheni edellisvuodesta kolmella (3) henkilöllä. Vuoden lopussa kunnan palveluksessa oli 291 henkilöä (294 v. 2020). Henkilöstön keski-ikä (45,6 v) nousi hieman edellisvuodesta (45,3 v). Koko maan kunnallisen henkilöstön keski-ikä on samaa tasoa (45,6 v).

Henkilöstömenot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna noin 0,4 milj. euroa (+3,1 %) ja olivat yhteensä 13,83 milj. euroa (13,42 milj. euroa v. 2020). Palkkojen ja palkkioiden määrä vuonna 2021 oli 11,4 milj. euroa (10,93 milj. euroa v. 2020), mikä alitti talousarvion (138.796 eurolla). Henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista oli 43,0 % (43,9 %).

Sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli 4627 (15,9 pv/htv) kalenteripäivää, mikä on 483 päivää vähemmän kuin vuonna 2020 (-9,5 %). Sairauspoissaolojen määrä on hieman alle kuntien keskiarvon (16,7 pv/hlö). Askolan kunnan työterveyshuoltoa hoitaa Mehiläinen Porvoon Lääkärikeskus. Kunnassa on käytössä aktiivisen tuen toimintamalli ns. varhaisen tuen malli tilanteissa, joissa henkilön poissaoloja kertyy normaalia enemmän.

Koulutukseen osallistuminen lisääntyi hieman edellisvuodesta. Osallistujamäärä kasvoi 118 henkilöstä 120 henkilöön ja koulutuspäiviä oli yhteensä 280 päivää, joka tarkoittaa keskimäärin vain 0,96 koulutuspäivää jokaiselle Askolan kunnan työntekijälle. Koronapandemia vähensi edelleen koulutusten osallistujamääriin. Osaan koulutuksista on mahdollisuus osallistua etänä.

Tarkastuslautakunta muistuttaa koulutuksen merkityksestä henkilöstön osaamisen, motivaation ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä sekä kunnan kehittämisen mahdollistajana.

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi henkilöstön toimintaan vuonna 2021. Vahva etätyösuositus oli voimassa lähes koko vuoden kaikissa niissä tehtävissä, missä etätyön tekeminen oli vain mahdollista. Myös koulut olivat keväällä 2021 noin kuukauden etäopetuksessa. Myös kokoukset pidettiin pääasiassa teamsin välityksellä.

8 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti toimielinten pöytäkirjojen nähtävänä pitoaika on pidennetty. Kunnan verkkosivuilla on nähtävänä toimielinten pöytäkirjat elokuusta 2020 alkaen. Avoimuuden ja kuntalaisten tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi toimielinten pöytäkirjoja on syytä pitää nähtävänä muutama vuosi. Lautakuntien pöytäkirjoihin on kirjattu myös äänestyspäätökset.

Tarkastuslautakunta kehotti vuoden 2020 arviointikertomuksessaan uusimaan kunnan hankintaohjeen nykyilainsäädäntöä vastaavaksi tilikauden 2021 aikana. Hankintaohjetta ei ole vielä päivitetty.

Lautakuntien, kunnanhallituksen ja valtuuston pöytäkirjat ovat nähtävillä syksystä 2020 alkaen. Viranhaltijapäätöksiä ovat julkaisseet (arviointikertomuksen laatimisaikana) vain sivistystoimenjohtaja, tekninen johtaja, kirjastonjohtaja sekä ympäristönsuojelusihteeri. Virka/toimen valinnasta tulee lähettää hakijoille valituskelpoinen päätös oikaisuvaatimuksen tekemistä varten.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomioita siihen, ettei toimielinten kokousten esityslistan liitteitä ei ole aina käytettävissä ennen kokousta tai liitteet toimitetaan jäsenille hyvin lähellä ennen kokousta tai jopa kokouksen aikana.

Nyt saavutettu taseen ylijäämää tulee turvata jatkamalla johdonmukaisesti vuonna 2019 hyväksyttyä talouden tasapainottamisohjelmaa. Varsinkin, kun koronaviruspandemian seuraukset ja muut talouden häiriöt uhkaavat myös Askolan kunnan taloutta. Tarkastuslautakunta esittää, että tasapainottamisohjelman hyväksytyjen toimenpiteiden toteutumistilanne (toteutuneet ja toteutumattomat toimenpiteet) esitetään vuosittain tilinpäätöksessä lautakunnittain.

Tarkastuslautakunta arvioi, että valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä tulee huomioida riittävät resurssit myös teknisen sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan toimialalle.

Tilintarkastaja on antanut 25.5.2022 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2021. Tilintarkastaja on esittänyt tilinpäätöksen vahvistamista tilikaudelta 2021 sekä vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuoden 2021 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitöksensä kunnan henkilökunnalle kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä.

Askolassa 25. päivänä toukokuuta 2022

Petri Hallikainen
puheenjohtaja

Ari Forsberg
varapuheenjohtaja

Jouko Lahtinen
jäsen

Kati Keskisarja
jäsen

Tanja Lehtikuusi
jäsen